REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 268. — Brașov, Joi 4 (17) Decemvrie — 1908.

Impărecheri în sânul coaliției.

La sfârșitul anului acestuia este ultimul termin până la care banca austro-ungară trebue să-și ceară prelungirea privilegiului ei. Până la 31 Decemvrie a. c. trebue dar să fie rezolvată cestiunea băncii, căci a devenit acuma actuală, de unde urmează că și aderenții băncii independente ungare trebue să ia pozițiune decisivă în parlament. Intrebarea cea mare este așadară: are șanse de învingere cauza băncei independente ungare, ori nu? și dacă independiștii cari voiesc bancă independentă vor avea pe partea lor majoritatea și vor isbuti în dietă, ce urmări va avea aceasta pentru coaliție și în genere pentru viitoarea constelație parlamentară?

Până acum s'a tot amânat deciziunea în cestiunea băncii. Ba că una, ba că alta. Adevărul este, că cei mai capabili bărbați unguri, cari cunosc bine și temeinic adevărata stare financiară și economică a țării sau convins, că nu e încă în interesul ei de a avea o bancă independentă. Și convingerea aceasta o are și guvernul, dar n'a cutezat să iasă pe față până acuma cu opiniunea lui din mai multe cauze. Cea mai de căpetenie este că cestiunea băncii a devenit în urma eșecului ce l'au suferit pe toată linia nizuințele independiste un fel de ventil pentru massele 48-iste pe cari la încheierea învoielii economice cu Austria le-au fost mângâiat cu aceea că se vor alege cel puțin cu o bancă independentă S'a stabilit adecă în decursul negocierilor pentru pactul economic cu Austriacii, drept recompenză pentru concesiunile ce le-a făcut guvernul coaliției prin urcarea cvotei etc., ca pactul să nu se estindă și asupra cestiunii băncei și la rezolvarea acestei cestiuni să i-se rezerveze Ungariei mână liberă de a se pronunța într'un fel sau altul până la terminul când după lege va urma să fie reînoit privilegiul băncii. Acuma se apropie acest termin și cu ce să s'aleagă independiștii în vinele cărora mai curge o picătură de sânge de „Kurucz“, dacă și această mână liberă o vor întrebuința așa ca să între din nou în horă cu Austriacii, susțiind comuniunea băncei?

In situația aceasta se explică în parte cele ce s'au petrecut eri și alaltăeri în camera ungară, discuțiunea înfocată și pasionată între Polonyi și Wekerle precum și speciala sulevare a cestiunii băncii, care a aprins paiele în capul partidului independist făcând pe contele Apponyi să sară de a le stinge, ceeace însă i-a succes numai pentru moment, deoarece este încă mult foc adunat sub spuză.

Știm că Polonyi cu destăinuirile lui a sgândărit focul, iar cei ce de mult așteptau ocaziunea să-și verse oftul față cu atitudinea șovăitoare a băncii independente, au adus în discuțiune întrebarea dacă guvernul armoniază, ori nu, cu partidul independist în cauza băncii?

Wekerle, care s'a silit să zădărnicească scopul ascuns al destăinuirilor lui Polonyi, a criticat morala politică a acestuia, iar Polonyi i-a răspuns afirmând că Wekerle de mult și-a pierdut dreptul de a fi păzitorul acestei morale. In cestiunea băncii Polonyi a destăinuit că cu ocaziunea încheierii pactului guvernul coaliției a plătit mai mult chiar decât au cerut Austriacii ca procente de urcare ale cvotei numai pentru-ca Ungaria să-și păstreze mână liberă de a se decide fie pentru continuarea băncii comune, fie pentru banca independentă.

Văzând gradul de iritație în care au ajuns spiritele în sânul partidului independist, contele Apponyi a ținut iarăși una din vorbirile sale lungi spre a convinge pe partizanii săi, vorbind și în numele lui Kossuth care e bolnav, că guvernul e sincer și nu vrea să amâne deciziunea în cestiunea băncii. In decursul discursului său s'a auzit o întrerupere a președintelui Justh, care nu prezida și se afla pe banca de deputat, cu cuvintele: „Avem răspunderea și nu renunțăm la banca independentă“. Dovadă vină că curentul pentru banca independentă este așa de mare la independiști încât cu anevoie se va putea rezolva această cestiune fără ca să urmeze o criză guvernamentală și parlamentară.

Se și vorbește de demisiunea apropiată a ministrului Andrassy care e contrar hotărât al băncii independente. Cu greu se va mai putea încunjura spargerea coaliției, necum să mai poată fi vorba de o fuziune a partidelor ce o compun.

Wekerle despre cestiunea băncii. In ședința de alaltăeri a dietei prim-ministrul Wekerle a rostit un discurs mai lung, în care s'a ocupat mai întâi cu observările făcute resortului financiar și economic apoi a dat în general deslușiri asupra întregei situațiuni politice. Dupăce declară că budgetul statului e real, Wekerle a răspuns la obiecțiunile și »destăinuirile« făcute de dep. Polonyi, căutând să apere guvernul în contra atacurilor aduse. Cu privire la mult achtiata bancă autonomă ungară Wekerle a declarat următoarele: »Privilegiul băncii austro-ungare ține până la finea anului 1910 și cererea pentru reînoirea privilegiului se va face cel târziu la sfârșitul acestui an. Pe baza acestei cereri se va decide asupra cestiunii reînoirei privilegiului. Ambele guverne au consimțit, că din cauza situațiunei generale financiare e recomandabil și e în interesul ambelor state, ca să între cu banca, pe baza unei cereri statutare, în tratări. Deși noi am declarat, că prin acest acord nu ne-am legat mânile în ce privește susținerea băncii comune, ci ne-am rezervat deplina noastră libertate de acțiune, *totuși am luat asupra noastră o îndatorire, și anume că vom lua parte la tratări.*

»Aceasta este îndatorirea noastră, pe care trebue s'o împlinim înainte de ce guvernul ungar va aduce la cunoștința dietei punctul său de vedere definitiv. Aceste tratări nu vor fi fără folos. O condițiune *sine qua non* pentru înființarea propriei noastre bănci este să creăm o *situațiune clară.* Fără a cunoaște situațiunea, nu pot fi evitate zguduirile stadiului de tranziție. Aceasta nu înseamnă trăgănarea cestiunei ci e o condițiune primă inomisă — nu numai din cauza obligămintelor luate ci și în urma stărei lucrurilor, ca cestiunea să fie clarificată în toate direcțiunile și ca hotărârea definitivă să poată fi prezentată legislațiunei. Dep. Polonyi să fie convins, că nu voim să amânăm deslegarea cestiunei. Nizuința noastră este de-a desbate în mod amănunțit și cu cea mai mare urgență această cestiune.«

Răspunsul ministrului Wekerle n'a prea satisfăcut pe koșutiști.

Desființarea statariului în Praga. Guvernatorul Boemiei, contele Koudenhove face cunoscut printr'o comunicațiune datată 14 Decemvrie 1908 *desființarea statariului* decretat asupra orașului Praga și a districtelor lui din jur. Dispozițiunea locotenenței a întrat în vigoare Marți în 15 Decemvrie 1908 la 6 oare dimineața. La sfârșitul publicației se zice: »Sperez că liniștea și ordinea în oraș va fi de acum durabilă, dacă însă peste așteptare s'ar ivi din nou stări ilegale, guvernul nu va întârzia de a se folosi de mijloacele extraordinare ce i-le dă legea pentru susținerea ordinei publice«.

Concediarea ofițerilor din jandarmeria macedoneană. Poarta a adresat în ziua de 27 Noemvrie ambasadorului Rusiei o notă declarând că aderă la propunerea făcută în comun de către ambasadori în ziua de 20 Noemvrie cu privire la concedierea sine die a ofițerilor din jandarmeria macedoneană. Poarta își rezervă de a regula indemnitatea ofițerilor rechiemați și exprimă satisfacțiunea sa și mulțumiri pentru serviciile aduse numiților ofițeri.

Noul parlament al Turciei se va deschide Joi în 4/17 Decemvrie. Sultanul vrea să deschidă în persoană parlamentul. Discursul tronului se crede că va fi cetit de primul secretar al Sultanului. Președintele de etate va răspunde la mesagiu. La solemnitatea deschiderei s'au trimis 150 de invitațiuni. Au fost invitați toți șefii misiunilor streine și 28 de representanți ai pressei. Deputații se vor presenta în gheroc și cu fes în cap. După cetirea mesagiului se vor da la 6 puncte ale stradei principale 120 saluturi de tun și până seara se vor da saluturi de tun la fiecare jumătate oră și în celelalte orașe ale imperiului otoman va fi salutat marele eveniment prin pușcături de tun. Se zice că s'au vorbit deputații între ei ca să încunjure ori-ce atacuri contra Sultanului pentru atitudinea lui din trecut. Se crede că comitetul pentru unitate și progres (al junilor Turci) nu va dispune de o majoritate sigură în parlament. Până acuma sunt 65 deputați cunoscuți ca aderenți necondiționali ai comitetului.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

„Krampampuli“.

de Maria Ebner—Eschenbach.

— Urmare. —

Pe timpul ăsta pustia nu numai în pădurile contelui, ci în întreg ținutul o ceată de lotrii, într'un mod adevărat cutezător. Conducătorul era probabil vre-un nemernic destrăbălat. Tăietorii de lemne, cari l'au văzut într'o colibă lângă vinars, păzitorii, cari când și când i-au fost pe urmă, dar n'au isbutit să-l prindă și în fine spionii lui, de cari se găsesc în tot satul unul doi din șirele adunăturii fățarnice, îl numiau »galbinul«.

Era cel mai obraznic, dintre acei, cu cari a avut de lucru un vânător cinstit; el însuși trebue să fi fost membru al breslei, altmintrelea n'ar fi putut să afle cu atâta siguranță vânatul, și să scape din toate cursele, ce i-s'au întins.

Era pagubă ne mai auzit de mare în pădure și în vânat, pădurarii erau mâniați foc. De aceea se și întâmpla adeseori, că oamenii săraci, dacă erau prinși în vre-o transgresie neînsemnată erau pedepsiți mai aspru decât altădată și decât cum ar fi fost pe drept. In toate comunele era mare amărăciunea din cauza asta. Primpădurarul—în contra căruia era îndreptată ura în primul rând — a primit o grămadă de avisuri binevoitoare. Se vorbia, că lotrii s'au jurat de 'ndată ce vor pune mâni, pe el, să se răsbune. Dar primpădurarul om de natură vioaie și curagios, nu-și bătea capul cu fleacuri, și s'a îngrijit mai bine ca altădată, să se știe preste tot, că a ordonat subalternilor săi cea mai necruțătoare stricteță. și că pentru eventualele urmări rele, el însuși ia responsabilitatea. Mai deseori avertisa pe Hopp să-și îndeplinească cu rigoare datoria, și-i imputa de multe-ori, că nu-i destul de riguros, la ceea ce bătrânul zâmbia numai, iar Krampampuli, la care își arunca privirea în astfel de cazuri, căsca cu glas și disprețuitor. Pentru nimic nu le părea lor rău de la pădurar. Doară acesta era fiul neuitatului om, la care Hopp a învățat meșteșugul vânatului, iar Hopp la rândul său asemenea l'a întrodus pe el (primpădurarul) încă de copil mic în elementele carierei sale, Și acum se bucura, când se cugeta câtă osteneală a depus pentru ucenicul lui mândru de odinioară, și-l iubia cu tot modul dur de tractare, de care îl împărtășa primpădurarul, ca pe ori-care altul.

Intr'o dimineață din luna Iunie iarăși a găsit la esecuție pe prim-pădurarul.

In umbrarul de teiu s'a întâmplat, la capătul parcului domnesc, care era hotarnic cu pădurea contelui și aproape de plantații, pe cari mai mare preț punea prim-pădurarul și ar fi dorit să le înconjure cu șanțuri de praf de pușcă. Teii erau tocmai în floare, și tocmai asupră-le s'a aruncat o mână de mișei. Ca veverițele se urcau pe ramurile arborilor minunați: toate crengile pe cari le-au putut ajunge, le-au rupt și aruncat la pământ. Două femei adunau în grabă ramurile și le mototoliau în coșuri, cari erau mai mult de jumătate pline cu prada de un miros amețitor. Prim-pădurarul era turbat de năcaz. A pus pe păzitori să scuture jos pe tâhărași, nici gândidu-se dela ce înălțime picau la pământ. Cât timp aceștia strigând și văietându-se îi zăceau la picioare, unul cu fața vulnerată, celălalt cu brațul scrintit, al treilea cu brațul rupt, el însuși cu mâna sa proprie a îmblătit pe cele două femei. Intr'una din ele Hopp a recunoscut cu groază pe ceea, despre care umbla vestea, că-i iubita »galbinului«. Iar când au luat de amanet coșurile și cârpele femeilor și pălăriile băieților și Hopp a primit misiunea să-i ducă în fața judecătoriei, n'a fost în stare să se scape de gândurile rele.

Porunca asta, pe care i-a strigat'o prim-pădurarul, sălbatec, ca un drac al iadului, înconjurat de acuzații ce se plângeau și bociau, a fost ultima ce a primit'o dela el pădurarul districtului. Peste o săptămână l'a văzut din nou în păduricea de tei—mort. S'a putut vedea după starea cadavrului, că a fost târât prin locuri mocirloase și lutoase, până l'a adus aici. Primpădurarul zăcea pe crengi rupte, fruntea-i era încununată cu flori de teiu, asemenea peptul împodobit cu cunună. Lângă el îi era pălăria, plină de flori de tei. I-a lăsat și traista de vânătoare ucigașul, numai patroanele le-a luat și în locu-le a pus flori de teiu. Lipsia însă pușca frumoasă, nouă a pădurarului, și în locu-i se vedea o carabină veche stricată. Când au aflat în urmă glonțul, ce i-a pricinuit moartea, s'a constatat, că se potrivea acurat în țava carabinei, care asemenea din răutate, i-a fost pusă pe umeri. Hopp a înghețat de spaimă la vederea cadavrului mutilat. Nici un deget nu și-ar fi putut mișca iar creerul par'că-i era încremenit; sta mirat, nu-

Din camera română.

Dăm loc proiectului de răspuns la mesagiul Tronului prezentat în ședința de Sâmbătă a camerei române de către raportorul comisiunei, d-l deputat C, Stere.

Sire!

Adunarea deputaților se simte fericită că a putut din nou saluta în mijlocul său pe iubitul nostru Rege.

In fața neliniștei ce cuprinde popoarele din jurul nostru și a gravelor probleme a vieței noastre de stat, ne simțim în jurul Tronului mai întăriți și mai înălțați sufletește, căci în clipele de cumpănă țara are mai multă nevoie ca ori când de conducerea neșovăitoare și luminată a viteazului și înțeleptului ei Căpitan și Domn.

Urând dar Maiestății Voastre încă lungi ani de domnie glorioasă, pentru întărirea și propășirea României, Vă rugăm, Sire, să primiți omagiile noastre cu credință și de desăvârșit devotament.

Pătrunsă de misiunea Statului Român, ca factor de ordine și progres de veghe la gurile Dunării, adunarea deputaților e hotărâtă de a sprijini cu toată energia acțiunea guvernului Maiestății Voastre, pentru ca prestigiul Regatului, drepturile și interesele națiunii române să nu fie atinse, și pentru asigurarea păcii generale.

Am luat cunoștință cu satisfacțiune de asigurarea, că relațiunile internaționale ale României sunt normale și că Europa întreagă apreciază politica ei leală și pașnică, demnă și înțeleaptă, dar hotărâtă.

Sire!

O națiune conștientă de sine, un popor tare prin virtuțile-i civice și severa-i disciplină morală, muncitor și tenace, sub o conducere prevăzătoare energică, și luminată de aspirațiunile naționale, — poate privi cu încredere în fața greutăților interne și a primejdiilor din afară.

Unirea tuturor fiilor țării, prin aceleași drepturi și îndatoriri, într'o vie cetățenească comună; funcționarea sinceră a instituțiunilor democratice și o activă preocupare obștească de interesele superioare ale Statului; o egală solicitudine pentru toate clasele societății, care asigură pacea socială și dreptatea pentru toți; administrația orânduită și cinstită; magistratură nepărtinitoare, inspirată numai de adevăr și dreptate, respectată de toți; organizarea rațională a muncii naționale în toate ramurile de activitate productivă și încurajarea spiritului de inițiativă și asociație; școala pătrunsă de înalta ei misiune de a pregăti tinerile generațiuni pentru viața lor de oameni și cetățeni; finanțele îngrijite și bine chibzuite; o armată puternică, disciplinată și însuflețită de simțul de onoare și de patriotism: acestea sunt condițiunile necesare de sănătate, de prosperitate și propășire ale unei țări libere, cari în acelaș timp îi asigură și prestigiul în afară și-i slujesc de scut împotriva tuturor adversităților.

Sire!

Adunarea deputaților constată, cu toată mulțumirea, că guvernul Maiestății Voastre își îndreaptă stăruința și îngrijirea patriotică în toate aceste direcțiuni ale operei de guvernământ impusă de cerințele vremii.

După 30 de ani de muncă încordată, spre a reînvia legătura organică între vechiul pământ românesc al Dobrogei cu trupul națiunii, a sosit momentul ca această provincie, redobândită cu jertfa de sânge, să fie desăvârșit contopită în teritoriul național prin viața cetățenească comună sub pavaza Constituțiunii noastre.

Adunarea deputaților își exprimă dar convingerea că acordarea drepturilor politice egale tuturor fiilor națiunii, fără deosebire, va constitui chezășia cea mai puternică pentru unirea lor în sentimentele de dragoste și credință către patria mamă.

Stricta și ferma aplicare a legilor agrare, ocrotitoare atât ale intereselor proprietății, cât și ale drepturilor muncii naționale, fiind o condițiune indispensabilă a păcii sociale și a propășirii naționale normale, adunarea deputaților cu o nestrămutată hotărâre, va acorda concursul său guvernului Maiestății voastre în elaborarea tuturor măsurilor necesare pentru desăvârșirea și deplina realizare a acestei mari reforme economice și sociale.

Adunarea deputaților consideră binevenită reorganizarea Consiliilor județene. Intrunirea alegătorilor într'un colegiu unic; lărgirea, în limitele raționale a sferei de acțiune a acestor consilii, precum și o mai riguroasă îngrădire împotriva dizolvărilor abuzive, vor desvolta interesul obștesc pentru administrația locală și, deci, vor asigura funcționarea ei normală, iar pe de altă parte vor crea la periferia organismului național mici focare de viață publică mai intensă, cari vor servi pentru educațiunea cetățenească și vor pregăti terenul pentru o participare mai conștientă și mai activă a națiunii la toate interesele superioare de stat.

Magistratura exercitând unul din atributele puterii suverane, prestigiul ei neștirbit și independența desăvârșită în distribuirea justiției sunt garanții esențiale ale ordinei publice și ale libertăților cetățenești.

Adunarea așteaptă deci cu nerăbdare proiectul de reformă prin care s'ar întinde inamovibilitatea la toți magistrații și s'ar preciza mai bine condițiunile de înaintare spre a-i pune la adăpostul ori căror înrâuriri lăturalnice.

Privim cu toții situațiunea prosperă și solidă a finanțelor statului ca dovada unei administrațiuni chibzuite a banului public.

Vom studia cu luare aminte toate măsurile ce se vor supune deliberărilor adunării pentru îmbunătățirea aparatului nostru administrativ sau pentru asigurarea intereselor de ordine economică.

In deosebi vom lua în cercetare cu solicitudinea ce o avem cu toții pentru interesele muncitorimii din satele noastre, proiectul de lege prevăzut în Manifestul din 12 Martie 1907 pentru arendarea la asociațiunile țărănești a moșiilor statului și ale așezămintelor de binefacere și cultură.

De asemenea cu un viu interes se vor discuta de adunarea deputaților proiectele de legi pentru încurajarea industriei naționale și pentru consolidarea dreptului de exploatare a petrolului pe proprietățile particulare, aceste măsuri privind ramurile de activitate productivă ce au atâta însemnătate pentru economia noastră națională și sunt menite să aibă un rol și mai mare în desvoltarea viitoare a țării.

Sire!

Țara întreagă urmărește cu nădejde și îngrijire încordată progresele oștirii noastre, — această forță vie a națiunii, chezășie a neatârnării noastre, simbol al voinței dârze și nestrămutate de a trăi și a ne afirma ființa și aspirațiunile ce ne-au fost sădite în inimă de istoria bimilenară de suferinți a acestui neam.

Putem asigura Maiestatea Voastră, că împreună cu națiunea întreagă suntem gata la toate jertfele, și vom sprijini toate măsurile necesare pentru a spori și a întări puterea noastră militară.

Sire!

Strâns uniți în jurul guvernului Maiestății Voastre, pentru a-l ajuta în realizarea acestui program de lucrări menite să dea o așezare temeinică statului și îndrumarea lui sănătoasă în viitor, nu ne vom cruța silințele spre a ne ridica la înălțimea chemării noastre și a așteptărilor patriei și a neamului românesc.

In credința neclintită — după truda și munca celor 42 ani de viață așezată și orânduită la adăpostul tronului primului Rege al României libere și independente — că statul român, prin unirea tuturor forțelor vii ale națiunii și a tuturor păturilor sociale, va birui toate greutățile și primejdiile vremelnice și va netezi urmașilor calea spre mărirea și înflorirea neamului, — înălțăm din toată inima rugile noastre pentru Țară, pentru Tron și Dinastie.

Să trăiască Maiestatea Voastră!
Să trăiască Maiestatea Sa Regina!
Să trăiască Dinastia! (Aplauze).

In cauza școalelor noastre.

Intâmpinarea d-lui Szabo Elemsr, inspector reg. ung. de școale.

Alaltăeri am primit o scrisoare datată din Făgăraș 13 Decemvrie 1908 și semnată de d-nul Szabo Elemér, inspector reg. de școale, care cuprinde următoarea intimpinare:

»Prea onorată redacțiune. Cu părere de rău am trebuit în mai multe rânduri să esperiez din foaia d-voastră, că în urma unor comunicări greșite și nebazate despre activitatea mea de aici s'au publicat împărtășiri, cari nu corăspund realităței. Cât de rele împărtășiri ați primit o poate stabili onorata redacțiune însăși din alăturatul articol al meu, care a apărut în »Neptanitok Lapja«, numărul cel din urmă. Stăruința și activitatea mea (munkasságom) tinde acolo, ca între maghiarime și românime să se facă o legătură cât mai prietinească și mai strânsă și ca pornind de aici să poată fi rânduite și cauzele școlare pe cale pacinică spre reciprocă mulțămire.«

Mai departe ne roagă d-l inspector reg. școlar să apreciăm după cuviință nobila sa stăruință și să o promovăm și sprijinim cum a făcut'o »Ungaria« (care apare în Cluj zilnic), care zice în articolul ei de fond »a declarat cu sentiment atât de corect și cu convingere internă, că acea stăruință poate fi numai aprobată.«

Rezervându-ne a reveni într'un număr viitor la întâmpinarea d-lui inspector reg. de școale dela Făgăraș, lăsăm să urmeze articolul d-lui *Szabo Elemer*, apărut în „Neptanitok Lapja“, organul oficios al ministeriului reg. de culte și instrucțiune publică Nr. 50 din 1908, sub titlul *„Regularea școalelor noastre românesti“* și care ni-s'a trimis tradus în limba românească de *Daniel Gabor*, Eată-l:

Articolul de lege XXVII. din 1907 a statorit de termin pentru regularea corespunzătoare a școalelor com. și confesionale necorăspunzătoare recerințelor, ziua de 30 Septemvrie a anului 1910. In intervalul acestui timp, este dator susținătorul de școală a-și pune școala sa politică, sau confesională sau din propriile sale mijloace, sau prin acceptarea ajutorului de stat în stare corăspunzătoare, a-o provedea cu recuisitele necesare și a asigura salariul învățătorilor, pentrucă altfel respectivul susținător de școală își pierde dreptul de susținere al școalei. Naționalitățile au primit cu cea mai mare antipatie punerea în lucrare a legei noui și cu deosebire conducătorii naționalității române au nizuit într'acolo, că cum și cu ce mijloace s'ar putea slăbi dispozițiile legei noui și nimici efectul ei. In foile românești și la conzultările conducătorilor români referitor la acțiunea efectuindă s'au ivit la început numai idei extreme și neesecutabile. Dintre ideile ivite, două sunt cu deosebire mai remarcabile și au început a pune totul în mișcare pentru realizarea acelora. Ambele idei au statorit un scop comun: *primirea ajutorului de stat este de a se împiedeca în ori și ce mod.* O propunere a fost: »Să contribuim și să înființăm un astfel de institut mare de bani, carele va fi capabil a asigura susținerea școalelor noastre fără ajutor de stat, pentru a căruia realizare decurg agitațiile și acum; cealaltă a fost: »Să ne închidem toate școalele, ca guvernul să fie astfel incapabil a pune în grabă legea nouă în lucrare și a o executa«, care idee însă iute a fost abandonată, pentrucă prin aceasta confesiunile respective și-ar fi pierdut de bună seamă dreptul de susținere de școale pentru totdeauna. Durere, că pressa română și conducătorii români încă și acuma sunt tot de credința aceea, că regimul național de acum va fi de viață scurtă și că valibilitatea legii noui trebue numai până atuncia împiedecată, până când se va schimba guvernul, când se va schimba terenul în favoarea naționalităților și starea de mai înainte se va restitui.

Credința aceasta însă se preface tot mai mult în vis, pentrucă guvernul național întărindu-și poziția — începe de a deveni stabil; legea nouă vine tot mai valabilă, cuprinde teren și în urma organismului său sănătos se întărește, și elementele moderate ale conducătorilor naționalităților se conving tot mai mult, că legea nouă nu vatămă nici decât cercul de drept al bisericilor naționalităților și poziția lor, ci din contră esecutarea legei noui poate servi numai spre favoarea și în avantajul atât al bisericilor naționalităților, cât și al naționalităților însași.

Intenția spre acomodare pacinică a elementelor moderate a conducătorilor români cuprinde teren tot mai mult și sunt convins, că până în 30 Septemvrie 1910 va ajunge legea nouă la valoare pe întreaga linie fără încurcături mai mari și școalele naționalităților, așezându-se pe alte baze, își vor împlini chemarea neescepționabil. Ca ori și care așezământ, astfel și legea nouă a învățământului poporal are lipsă de un timp anumit de *transacțiune*, pentruca școalele naționalităților să se poată aranja în mod corăspunzător recerințelor noui. A schimba un sistem vechiu și spirit *de azi până mâne* este cu totul imposibil. La alcătuirea legii noui s'a dat din prevedere foarte înțeleaptă, pentru transformare un termin de trei ani. Pentru aceea la început legea nouă numai acolo trebue aplicată în măsură întreagă, unde nu se pot observa semnele îndreptării sau cel puțin bunăvoință. Reglementarea a câteva școale sau învățători și-a avut efectul și azi se poate deja observa, că învățătorimea română s'a reîntors pe calea corectă și caută modalitățile, ca să poată face destul în cadrele dorite recerințelor legii noi. S'au întrodus manuale nouă și în locul traducerilor fără înțeles ale exercițiilor de până acuma, a ocupat loc instruarea intensivă a limbei maghiare, de asemenea un spirit de simțăminte maghiare începe a străbate munca învățătorilor, ajutați și de manuale unguresti-patriotice corăspunzătoare. Insă nu numai învățătorimea, ci și *autoritățile* bisericilor naționalităților caută modalitățile, ca școalele lor alipindu-se la spiritul legii noui, să se poată asigura și pe mai departe activitatea neconturbată și existența acelora.

Necesitatea de schimbare a direcțiunei școalelor naționalităților se bazează cu deosebire în §-l al 19-lea al legii noui. Acest §. nu face deosebire între școli cu ajutor de stat și fără ajutor și §-l acesta face imposibil cu deosebire și mișcarea aceea înstreinătoare, ca școalele naționalităților să se susțină din venitul unei bănci a naționalităților. Autoritățile supreme bisericești conced tot mai mult din tăcerea observată la început și acuma ele îndeamnă comunitățile lor susținătoare de școli, ca să ceară ajutorul de stat necesar. Cu bucurie se poate observa și aceea, că

... mai se uimea dar nu se gândea la nimic; numai după puțin timp a început să observe și'n minte i-a licărit o întrebare: » — Ce are oare cânele ăsta?«

Krampampuli mirosia mortul, îl înconjura sărind nebunește, ținând necontenit nasul la pământ. Se strângea, apoi isbucnea în lătrături de bucurie, sărea mereu,... ca și când o amintire de mult îngropată ar fi reînviat pentru el...

»Vino« strigă Hopp, »haide«! Și Krampampuli ascultă de poruncă, dar foarte agitat se uită la stăpânu-său și — în felul lui — par'că i-ar zice: »Pentru numele tuturor sfinților, nu vezi, nu observi nimic? nu miroși nimic?... Oh, dragă stăpâne, observă, miroasă! Ah, stăpâne, haide, vino cu mine!...« Și gura și-o mișcă pe genunchii pădurarului, apoi alunecă iar la cadavru, privind des înapoi, ca și când ar voi să întrebe: »Vii?« și începea a ridica, a purta arma grea, o lua în gură, natural pentru a o apporta.

Pădurarul se cutremură și tot felul de bănueli i-se nasc în suflet. Dar pentru că nu filozofarea îi e chiemarea și nici nu-i lucrul lui să conducă pe urma faptei autoritatea, ci mai bine să lase neatinsă grozăvenia ce-a aflat și să-și vadă de drum — adecă către judecătorie — face pur și simplu, ce-i este datoria.

După ce s'a întâmplat asta și au îndeplinit toate formalitățile, pretinse de lege la astfel de crime, și s'a trecut ziua și o parte din noapte cu ele, Hopp și-a chemat cânele, încă înainte de a se culca.

»Dragul meu câne, îi zise, jandarmii sunt pe picior și țin pază fără sfarșit. Să nu încredințăm altora, să prăpădească pe netrebnicul cela, care ne-a omorât pădurarul? — Cânele meu cunoaște bine pe vagabundul murdar, da, da, îl cunoaște. Dar asta nu trebue s'o afle nimeni, asta nici n'am spus-o.. Eu, oho!... O să amestec și pe câne în istoria asta... Am eu grije«. S'a aplecat către Krampampuli, care ședea între genunchii-i desfăcuți, și-a lipit fața de capul animalului, iar cânele îl desmerda cu mulțumită. Apoi bâlbăia pe »Ce face Krampampuli« până ce l'a cuprins somnul.

Psichiatrii adeseori au cercat să esplice acel îndemn misterios, care alungă pe unii răufăcători la locul delictului. Hopp n'avea cunoștință de esplicările astea științifice, dar da ocol mereu cu cânele prin apropierea desișului de teiu. Numai la zece zile dela moartea prim-pădurarului s'a gândit pentru întâia oară la altceva, decât la răsbunare și se ocupa cu designarea arborilor din pădurea contelui, ce avea să vină la rând la proxima tăietură.

Cum a fost gata cu lucrul, și-a acățat pușca pe umăr și a luat'o prin pădure pe drumul cel mai scurt, către plantațiile de lângă păduricea de tei. In momentul când să treacă prin cărarea, care se prelinge pe lângă mezuina de fag, i-se pare ca și când ar fi auzit un zărăit între uscături. Indată după asta însă liniștea devine stăpânitorul pădurii, o liniște lungă, adâncă. Ar fi crezut, că nu s'a întâmplat nimic, dacă cânele nu s'ar fi uitat așa de deosebit.

Krampampuli a stat locului cu părul sburlit, gâtul întins înainte, coada încovrigată și sta ațintit spre un loc al miezuinei. Aha! se gândi Hopp, așteaptă numai, nevoiașule, dacă tu ești în adevăr; s'a oprit lângă un arbore și a ridicat cocoșul puștei. Inima îi bătea nebun, iar răsufletul și de altfel cam scurt, i-s'a oprit aproape, când pe neașteptate — ce minune, *peste* miezuină — »galbinul« a pășit pe cărare Doi epuri tineri atârnău de traista-i de vânătoare, iar pe umere, de cureaua bine cunoscută pușca pădurarului.

(Finea va urma)

bisericile naționalităților noastre încep a promova valorizarea limbei maghiare, ca limbă de stat, caută modalitățile descurcăturei *pacinice* și ale convenirilor *amicabile* și nu se pun pe terenul, ce ne desparte, ci pe acela, care ne leagă la olaltă.

Face după aceasta o escursiune pe terenul politic, care nu se ține strâns de obiect. Spune că Românii sunt aici tot atât de izolați ca și Maghiarii și mai face afirmarea istorică nebazată, zicând că Românii și în trecut numai sub scutul Maghiarilor s'au putut susținea. Desvoaltă părerea, că lupta Românilor în contra intereselor și a supremației Maghiarilor le strică lor înșiși și României independente, întărind interesele slavismului sau germanismului, etc. I-a apoi în apărare pe Maghiari că nu vreau să contopească naționalitățile și zice că toți factorii de valoare ai românimei vor ajunge la convingerea, că interesele acesteia pot fi asigurate numai conlucrând în bună înțelegere cu Maghiarii. Și biserica, zice, se convinge tot mai mult că trebue să se apere mână în mână cu statul contra socialismului, propagator al ideilor contrare religiunei și patriotismului Apoi continuă din cuvânt în cuvânt așa:

.... Dacă bisericile române doresc *sincer*, ca să se desvoalte între ele și între stat legături intime, precum este dela *început* între bisericile rom. cat. și ref. și între stat, atunci trebue să urmeze exemplul conduitei acestor biserici.

Aceste biserici adecă, dacă nu-și pot susținea oarecare școală din isvoarele lor proprii materiale, sau țin mai cu cale a o preda aceea în îngrijirea statului, *din îndemn propriu* cer primirea în administrarea statului și iarăși statul o asigură corăspunzător intereselor bisericei, că va aplica *totdeauna* astfel de învățător, carele se ține de biserica respectivă și respectivul va fi deobligat a isprăvi la biserica respectivă și agendele cantorale. De asemenea bisericile acestea maghiare cu îngrijire desvoaltă în școlile susținute de ele, fie acelea sprijinite ori cu ajutor de stat, ori fără de acela focul iubirei de patrie maghiară și se folosesc de ori-ce mod și ocaziune pentru nutrirea acestui foc intern.

In urma celor predate — de oarece legea nouă impune astfel de obligamente susținătorilor de școale, cărora mulți dintre susținătorii români de școale confesionale nu le pot satisface din cauze materiale — autoritățile supreme ale bisericilor noastre române ar face lucrul cel mai corect la regularea urmândă — respective deja la cea carea este în curgere, dacă *ele însași* ar face *primii* pași că ducerea la îndeplinire a transformării să se efeptuiască cu statul în înțelegere pacinică, astfel că *s'ar înțelege la olaltă referitor la școalele predânde în administrarea statului și la cele susținânde pe lângă ajutor de stat.* In urma înțelesului bisericile române și-ar putea asigura la predarea fiecărei școală aplicarea unui astfel de învățător ținător de confesiunea sa, carele ar fi dator a instrua afară de timpul și obiectele de învățământ ordinar limba română în două oare pe săptămână și cântul bisericesc în o oară pe săptămână. Interesele statului și ale bisericilor române s'ar putea aplana în modul acesta, o astfel de deslegare a cauzei ar insemna documentarea spiritului patriotic al bisericilor române și ar da *bază sigură* spre o mai departe înțelegere și conlucrare pacinică.

Dacă acel simbure de muștar, carele nizuesc a-l sămăna vre-o câțiva cugetători nobili, carele voește a servi interesele reciproce ale Maghiarilor și Românilor și voește a asigura efeptuirea desvoltării pacinice, iute ar răsării și mai târziu s'ar putea desvolta un arbore mare, în a cărui umbră și-ar găsi Maghiarii și Românii locul lor de odihnă comun.

Complicațiunile în Orient.

In Belgrad s'a serbat Dumineca punerea petrii fundamentale la monumentul lui Caragheorghe, fundatorul dinastiei. Cu aceasta ocazie generalul Nicodie Stephanovici a ținut un discurs, în care a provocat Junimea să-și ia un exemplu dela Caragheorge. »Astăzi — zise el — Serbia stă înaintea unui dușman mai periculos și mai dibaciu decât au fost Turcii, în contra cărora Serbia a scutit pe inimicul de acuma veacuri de-arândul, pe inimicul care acuma vrea să răsplătoască binele cu rău.

O adunare a socialiștilor ținută în Smichof lângă Praga s'a ocupat cu pericolul de răsboiu în Balcani. Vorbitorul principal, deputatul ceh Dr. *Soukup*, a criticat procederea ministrului Aehrenthal și *a admoniat cercurile competente să se ferească de un răsboiu*, care ar aduce după sine o revoluție europeană, apoi vorbitorul a criticat pe regele Petru și pe prințul Nichita în așa mod, încât și-a atras o admoniare din partea reprezentantului guvernului care era prezent.

*

Negocierile ce s'au început între Austro-Ungaria și Turcia, au dat naștere în tabăra celor ce ar dori o înțelegere între aceste două state, speranța, că va urma o ușurare a încordărilor actuale politice. Boicotul însă continuă.

— Din Petersburg se anunță că ministeriul rusesc de externe se pregătește de a răspunde la nota ultimă austro-ungară. Se zice că s'ar fi decis a consimți principiar la notă, dar s'au ridicat totodată contra-postulate și s'au cerut *compenzațiuni pentru Slavii din Balcani.*

STIRILE ZILEI.

— 3 Decemvrie v.

Aniversarea nașterii fericitului episcop I. Popasu. Implinindu-se în 20 Dec. v. a. c. o sută de ani dela moartea neuitatului episcop Ioan Popasu, comitetul parohial al bisericei Sf. Nicolae din Brașov și corporațiunile administrative ale școalelor noastre fac, precum aflam, pregătiri de-a se serba în mod demn această aniversare.

Pentru soldații noștrii din Bosnia. Atragem din nou atențiunea publicului nostru asupra apelului călduros, lansat de magistratul orașului Brașov, ca să se trimită de sf. sărbători soldaților noștri din Bosnia articoli de hrană, albituri sau bani, ca în modul acesta să le ușurăm serviciul greu, care-l fac la granițele țării în dricul iernii. Contribuirile benevole sunt a se trimite cel târziu până Sâmbătă, 19 Dec. n., la despărțământul militar al magistratului în str. Porții 63, et. I.

Bilete de intrare pentru concertul de Vineri seara, la care va colabora muzica militară și muzica orașului, se află de vânzare în librăria Hiemesch.

In onoarea deputatului aromân Dr. Mișea s'a dat Marția trecută un banchet în Salonic de către Aromânii din acest oraș. Cu această ocasiune s'au rostit număroase toaste, în cari s'au dat expresiune dorințelor poporațiunei aromâne din Macedonia. Deputatul Dr. Mișea răspunzând oratorilor a zis între altele: »Țin însă să vă aduc la cunoștință, că singura mea datorie va fi de a lucra în parlament pentru binele și interesul patriei otomane, ale cărei interese se identifică cu ale noastre. Noi am fost în totdeauna și vom continua de a fi un trup și-un suflet cu această patrie otomană. Incheie spunând să trăiască națiunea română, să trăiască bunii noștrii amici Albanezii, să trăiască Turcia liberă!«

Profesorul N. Iotta a făcut apel la d-l Dr. Mișea și l'a conjurat, ca să lupte în parlament pentru rezolvirea cestiunei bisericești.

Agatha Bârsescu la Brad. Din Brad primim un apel, tipărit în limba română, maghiară și germană și semnat de d-nii Dr Pav.l Oprișa, Emanuil C.mșa, Brády Albert și Dr. Buchrucker, în care se aduce la cunoștința publicului că d-na Agata Bârsescu-Radovici, celebra noastră tragediană, va sosi în 20 7 Decemvrie 1908 la Brad și va juca în »Hotel Central« din 20—22 l. c. rolele de căpetenie din tragediile *Medea*, *Sappho*, *Phedra*, *Deborah și Faust* și va declama poezii alese din Alexandri, Eminescu, Coșbuc, Heine.

Reforma calendarului în Rusia. Din Petersburg se anunță, că partidele Dumei, sub președinția baronului Tiesenhausen, au luat în mână cestia reformei calendarului, așa că sunt speranțe că reforma va fi adusă curând la îndeplinire. Toți sunt convinși de însemnătatea cestiunei. Calendarul gregorian împedecă desvoltarea relațiunilor internaționale, îngreună comerțul rusesc și constitue o rușine pentru demnitatea Rusiei și pentru știința rusă. Noul calendar e combătut de reprezentanții clerului ortodox. In urma discuțiunilor ce au avut loc, partidele din Dumă au hotărât să aducă un proiect de lege din inițiativă parlamentară, pentru introducerea urgentă a calendarului stil nou.

O serată muzicală va avea loc mâne seară în sala dela »Gewerbeverein« sub conducerea d-lui dirigent Honnigberger. Se vor executa diferite cântece ale compozitorilor ardeleni, între cari câteva cântări de ale d-lui prof. G. Dima. La această serată a fost rugată a-și da concursul său distins și d-na Maria G. Dima.

Un alt Român omorât de Greci. Din Bitolia se anunță: Marți, 25 c. a sosit la inspectoratul de aici o depeșă din Grebena, anunțând omorârea unui alt Român din Turia. Iată con ținutul depeșei: „Cinci zile în urma omorârei lui Spiru Caretaș, a fost omorât în mod crud de către Greci Românul Tachi Ghiuzel din Turia«. Semnatorii depeșei sunt: Ghiți Papahagi, dr. Carangiu, părintele Papa Dimitri, Steriu Perdichi, I. Papahagi, Nacu Exarhu, Gachi Papa, Nacu Papa, Toli Zarma, Tegu Iani și Timiu Varduli. Românii din Grebena prin iscăliturile sus menționate au protestat pe unde trebue, și au adresat depeși Marelui Vizir, Comitetului otoman »Uniune și Progres« din Salonic, Valiului din Bitolia, și copie comitetului din Monastir, rugând a se lua măsuri pentru paza elementului românesc în contra înfestărilor bandiților statului grecesc.

Cununie. Natalia *Cirlea* n. *Rațiu* și Dr. Emil *Szabó* cununați. Alba-Iulia. 1908. Székelykeresztur.

Scumpirea alimentelor în urma boicotului Din cauza boicotului, alimentele de prima necesitate s'au scumpit foarte mult la Constantinopol, ceeace produce un mare neajuns pentru populațiunea săracă. Această scumpire se observă mai ales la zahăr.

Arabii în parlamentul turcesc. Din Constantinopol se anunță, că Arabii au ales 60 de deputați în parlamentul turcesc. Ei sunt cel mai numeroși din musulmanii imperiului otoman, pentru aceasta au apelat la comitetul central de aici, că ei trebue să aibă 2 ministere în cabinetul turcesc; și au dat denumirea țărilor »Imperiul de Răsărit«, care figurează și în programul lor. Arabii vor avea o politică națională deosebită de aceea a Imperiului.

Ziarele turcești publică știrea că Sultanul va ținea o cuvântare la redeschiderea parlamentului, care va avea loc Joia viitoare. După aceea va avea loc un banchet la ministerul de războiu, în onoarea deputaților, la care va lua parte și Sultanul. După părerea tuturora, președintele camerei va fi Ahmed-Riza, deputat de Constantinopol.

Omorârea lui Panița. In cercurile organizației macedonene interne se confirmă știrea despre omorârea lui Panița, faimosul șef de bandă, care a ucis pe Sarafoff și Garvanoff. Crima s'ar fi săvârșit de mai mulți săteni bulgari din ținutul Drama (Țelihovai). Soția lui Panița ar fi avut soartea bărbatului său. Asupra acestui act organizația păstrează o tăcere adâncă. Alte zvonuri spun că el ar fi plecat în străinătate ca să omoare pe regele Ferdinand. Organizația revoluționară din Adrianopol caută motive de împăcare cu organizația internă din Bitolia (Monastir).

Se împlinește un an de când șeful de organizație revoluționară din Macedonia a fost omorât împreună cu prietinul său Garvanoff, profesor de matematici al universității din Sofia Au fost omorâți de Panița, subaltern al faimosului revoluționar Sandanski. Poporul bulgar a sărbătorit cu deosebită solemnitate moartea lui Sarafoff, foarte iubit și admirat de bulgari.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 16 Dec. Deoarece fostul redactor responzabil al „Luptei" d-l V. Coroiu nu s'a prezentat eri la desbaterea proceselor ziarului „Lupta", tribunalul a hotărât curentarea d-lui Virgil Coroiu.

Londra, 16 Dec. Camera comunelor a adoptat cu 264 voturi contra 89, în a treia cetire, proiectul de lege asupra zilei de muncă de 8 oare pentru lucrătorii mineri.

Roma, 16 Dec. Ambasadorul Rusiei de aci, Muraview, a murit pe neașteptate, fiind lovit de o apoplexie.

Cluj, 16 Dec. Comandantul corpului XII de armată, generalul Gaudernak, a cerut magistratului orașului Cluj lămuriri cu privire la starea sanitară a orașului. Cererea acestor lămuriri se aduce în legătură cu transpunerea comandamentului corpului de armată din Sibiiu la Cluj.

Viena, 16 Dec. In ședința de eri a camerei au avut loc din nou scene turbulente, produse de deputații cehi

Belgrad, 16 Dec. In Serbia continuă înarmările. Emisarii sârbi ațâță poporațiunea, spunând că trupele austriace din Bosnia nu sunt pregătite pentru luptă.

Budapesta, 16 Dec. Ministrul Andrassy a plecat la Viena pentru a fi primit în audiență de Maj. Sa. Călătoria lui Andrassy stă în legătură cu criza guvernului ungar.

Bibliografie.

— »Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu *Branisce.* Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

Cărți noi.

In institutul de arte grafice „*Minerva*" au apărut următoarele cărți frumoase:

Ludovic Dauș, „Iluzii" roman 1.50 coroane.

Ion Bârseanul: „Dor pustiu". C. 1·50

N. Dunăreanu. „Răsplată" (nuvele). Prețul cor. 1.50.

I. L. Caragiale. „Momente, Schițe, Amintiri". Prețul cor. 2.—.

Adina Gr. Olănescu. „Cugetări". Prețul cor. 1 50.

Guy de Maupassant. „O viață" (umilul adevăr) traducere de *Em. Gârleanu.* Prețul cor. 2·—.

Cor. Moldovan. „Cântarea cântărilor". Prețul cor. 1·—.

Caton Theodorian: „Sângele Solovenilor". Cor. 1·50.

C. Sandu-Aldea: „Sfaturile unui plugar luminat", cărticica I-a. 50 bani.

Al. Cazaban: „Chipuri și suflete". Cor. 1 50.

Maria Baiulescu. „Extaz" (poezii). Prețul cor. 1.50.

M. Sadoveanu. „Dureri înăbușite" ediția II. Prețul cor. 2·—.

M. Eminescu: „Poezii postume", ediție nouă. Cor. 1·50.

Se pot procura și prin librăria „Gazetei Transilvaniei" în Brașov și a se adauge la fiecare porto 10 bani.

Cărți nouă sosite la »Librăria Gazetei«:

Din colecțiunea C. Sfetea au sosit 4 numeri.

No. 1 Alexandri »Despot-Vodă« 1 cor. 10 porto.

No. 2 Mihail Eminescu »Proza« 1 cor. 10 porto.

No. 3 C. Negruzzi »Poezii și Teatru« 1 cor. 10 porto.

No 4 Ioan Sandulescu »Poezia lirică« 2 cor. 10 porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor respons.: Victor Branisce

Dr. univ. med.

FRITZ HUBES

em. k. k. asistent de clinică dela universitatea din Graz, specialist pentru **boale de urechi, nas și bronhită,** precum **și boale de piele,** s'a reîntors din călătorie, și

Ordinează dela orele 9½-12 a. m.

Strada Hirscher Nr. 28.

(488,2—3)

Nr. 91/1908.

Publicațiune.

În conformitate cu concluzul subsemnatei Eforii școlare dela 26 Iunie 1008 Nr. 91 să publică **licitațiune minuendă** pentru darea în lucrare **a 10 ferestrii** la aripa dreaptă a fațadei dinspre groaveri, a gimnaziului român gr. or. din loc.

Prețul de strigare pentru aceste ferestrii **dimpreună cu așezatul** lor **e K 900.—.**

Licitațiunea să va ținea Dumineca în 14 (27) Decemvrie 1908, la 10 oare a. m. în cancelaria Eforiei școlare.

Licitanții vor depune înainte de începerea licitațiunei un vadiu de 10% din prețul de strigare.

Oferte în scris să primesc până *Sâmbătă, în 13 (26) Decemvrie a. c. la 12 oare a. m.* și acestea încă au să fie provăzute cu vadiul de 10%.

Informațiuni să pot lua în cancelaria Eforiei școlare, în fie-care zi de lucru, în oarele de birou: *dela 9—12 a. m. și dela 3—5 p. m.*

Brașov, 1/14 Decemvrie 1908.

Eforia școalelor centrale gr. or. rom. Brașov.

(439,1—3).

Caut 3 calfe

de branja manufacturei

cari vorbesc perfect limba română, maghiară și germână. Cei cu scrisoare frumoasă sunt preferiți.

Traian Streza,
comerciant în Făgăraș.

(440 1—3)

SĂNĂTATEA

este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind

CORSET GRADEFRONT

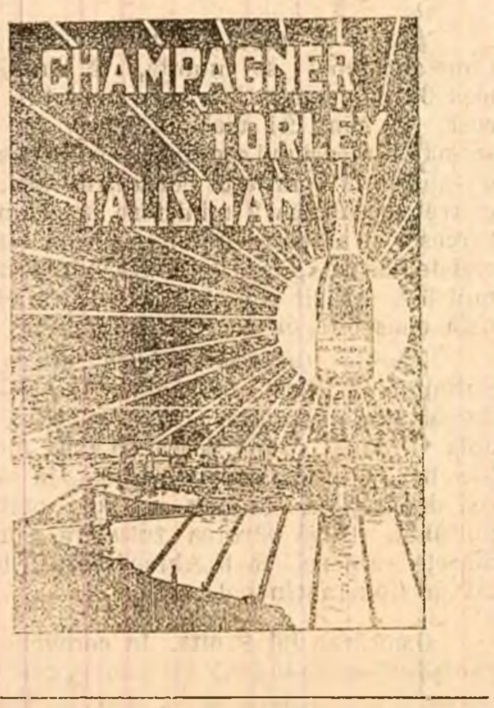
care este comod și modern.

se capătă după măsură sau gata numai în **MAGAZINUL**

Mme B. GOLDSTEIN,

Confecționare de corsete specialitate

BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21

☛ CLOSET TRANSILVANIA ☚

care nu înghiață și stă liber.

În casa din Șirul Inului 31—33 este instalat într'o căsuță simplă de scânduri de 4 săptămâni closetul, care nu înghiață, **invenția D-lui Eugeniu Precup,** și se poate vedea de cei ce se interesează.

În timpul din urmă când a fost foarte frig, n'a înghețat de loc. Aceasta este dovada cea mai bună, că nu înghiață.

Domnii proprietari de case, cari se interesează și specialiștii sunt poftiți a se convinge de funcțiunea ireproșabilă a acestui closet (dela 2—5 oare p. m.).

Detailuri în aceiași casă, coridorul al doilea la stânga.

(437,1—4)

„CRISTÁLY"

fabrică de spălat și curățit în mod chemic, Kolozsvár.

Spală și calcă **albituri femeiești și pentru bărbați** cu ajutorul mașinelor technice moderne, foarte frumos **curând**

și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Primește pentru curățit în mod chemic vestminte femeiești și bărbătești, materi de mătase, țesături și obiecte de lux etc.

Reprezentanța în Brașov la

„HOTELUL GRAND"

Strada Neagră Nr. 62, (Fekete-utcza). — Telefon 92, unde se primesc obiectele pe lângă revers, și în cel mai scurt timp se reînapoiază. Tot acolo se capătă și registrul prețurilor.

(431,3—10.) **Pachetarea și expedarea gratuite.**

Toți acei Domni, cari doresc să aibă de sărbătorile Crăciunului haine bune și ieftine, bine lucrate, să poftească la firma P. PAVEL & Comp., Brașov.

Aviz important.

Aduc la cunoștința Onoratului public din loc și înprejurime că **mi-a sosit** un mare asortiment de **stofe franceze și engleze.**

Prăvălia de stofe din Brașov

P. PAVEL & Comp.,

Brașov, Strada Michael Weiss Nr. 26.

In prăvălia mea se lucrează atât **haine civile** cât și **militare** cele mai elegante haine de bărbați după măsura și după croiala franceză și engleză se pregătește în propriul atelier aranja după recerințele cele mai moderne.

Eu cred, că On public poate avea toată încrederea în mine, care am fost distins pentru lucrurile mele bune în anul 1906 la Expoziția generală română din București cu medalia de argint și Diplomă de recunoștință.

Comande din provincie se esecută prompt și ieftin.

Mare magazin de: Manjete și gulere de pânză. Manjete și gulere de cauciuc. Butoni pentru manjete. Mănuși de iarnă blănite de Glasse și de lână **cu prețurile cele mai ieftine.**

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provědut cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciuri.
CĂRȚI DE SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURI.
STATUTE.	*Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.* *Couverte, în tótă mărimea.*
FOI PERIODICE.	
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.*
PROGRAME ELEGANTE.	
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.	PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
ANUNȚURI.	BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderěpt în curte. — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

În fie-care zi se află: **Krenwürstel proaspeți. — Șuncă excelentă. — Costițe de porc,** fierte și nefierte — **Cele mai fine cărnuri afumate,**

la **KAMNER & JIRKOFSKY,**

fabricanți de cârnățărie, Brașov, Têrgul Inului No. 2.

Spedițiuni cu poșta în fie-care zi.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.